

Notitie Kwaliteitsslag regisseurs

Aan De leden van de Stuurgroep
Van Programmteam Radicalisering
Datum 31 oktober 2016

Doel notitie:

In het directeurenoverleg van 13 juli jl. is besloten dat er een voorstel zou komen om de pool van regisseurs Radicalisering te verkleinen en een kwaliteitsslag te maken om de regisseurs en de regiepartners beter te ondersteunen bij de Integrale Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering. In deze memo is dit voorstel uitgewerkt. In het directeurenoverleg van 24 oktober jl. is ingestemd met het voorstel.

Integrale Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering:

De casuïstiekaanpak is in 2015 doorontwikkeld en per 1 april 2016 is gestart met de nieuwe werkwijze die geënt is op de Top600 aanpak. Bij het startschot zijn 26 casusregisseurs aangesteld. Dit aantal is destijds gebaseerd op eerdere ervaringen die binnen de Top600 zijn opgedaan. De regisseurs zijn (voor een deel) vrijgemaakt voor het uitvoeren van hun taken in de casuïstiekaanpak. De volgende regiepartners hebben regisseurs geleverd: Openbare Orde en Veiligheid (OOV), Werk, Participatie en Inkomen (WPI), Onderwijs, Jeugd en Zorg (OJZ), stadsdelen, Openbaar Ministerie (OM), Politie, Reclassering Nederland, Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), Streetcornerwork, Jeugdbescherming Regio Amsterdam (JBRA), de William Schrikker Groep (WSG) en GGZ (Arkin, Ingeest en HVO Querido). Deze regiepartners zijn mede verantwoordelijk voor de uitvoering van de Integrale Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering.

Uitdagingen bij het voeren van regie op het dossier radicalisering:

Het voeren van regie en het coördineren van professionals is een vak apart. Een regisseur heeft een veelheid aan taken uit te voeren. De regisseur bepaalt de koers en het te behalen doel, schakelt andere professionals in, positioneert deze, stelt randvoorwaarden, organiseert, verbindt, evalueert en legt verantwoording af. Het is de taak van de regisseur om toe te zien op het maken en naleven van afspraken over de vooraf bepaalde aanpak. Deze combinatie van taken en rollen is extra ingewikkeld, nu vaak op basis van minimale informatie tot een plan van aanpak dient te worden gekomen. Zelfs wanneer het Voorportaal een aanvullende inventarisatieronde doet bij relevante organisaties, kan dit weinig informatie opleveren omdat subjecten soms onvoldoende in beeld zijn. Bovendien dienen creatieve strategieën, oplossingen en interventies bedacht te worden, nu de hulp en begeleiding vaak in vrijwillig kader wordt geboden en radicalisering een dynamisch en ingewikkeld proces kan zijn. De regisseur heeft daardoor vaak geen stok achter de deur en dit vraagt zowel qua inhoud als samenwerking om een andere attitude dan de meeste regisseurs gewend zijn bij andere aanpakken.

Tijdens verdiepingssessies van het ITAT-R is benoemd dat de regisseurs nog niet volledig in staat zijn om tot een gezamenlijke duiding te komen, straf- en zorgelementen te combineren en draagvlak voor hun plannen van aanpak te creëren. Plannen komen hierdoor geregeld terug in het ITAT-R om dit te toetsen en de regisseurs hierover van advies te voorzien. Ook de rol en positie van de regisseur in relatie tot het ITAT-R, het Regieoverleg en het programmteam Radicalisering is nog in ontwikkeling met elkaar.

Wij constateren dat een aantal uitdagingen aan de orde is. Allereerst is in veel gevallen een beperkt basisdossier beschikbaar en dient de regisseur het dossier werkenderwijs op te bouwen c.q. aan te vullen. Daarnaast blijkt het herkennen en duiden van ideologie ook nog steeds een zeer lastige en ingewikkelde taak. Met name als het gaat om de vraag waar de grens van denken ophoudt en die van

risicovolle en/of strafbare gedragingen begint. Het komt bijvoorbeeld voor dat subjecten twee gezichten laten zien, het is lastig om dit te taxeren en adequaat te handelen. Voorts ligt er een grote uitdaging bij het voeren van gesprekken met en het betrekken van de sociale omgeving van het subject; het referentiekader van ouders ligt soms dichtbij dat van hun kind dat onder de aanpak valt. Wanneer sprake is van crimineel gedrag, zullen ouders dit over het algemeen afkeuren. Dit ligt bij radicalisering echter anders wanneer kinderen bijvoorbeeld aangeven dat zij hun broeders en zusters in Syrië willen helpen en ervan overtuigd zijn dat dit een rechtvaardige zaak is. Ouders zien niet altijd de negatieve en strafrechtelijke kant hiervan en het is dan ingewikkeld om hiermee om te gaan, gelet op hun eigen referentiekader.

Concluderend kan gesteld worden dat er een grote uitdaging ligt om adequaat regie te voeren. De regisseur dient met allerlei lastige aspecten om te gaan en op de inhoud te sturen. Voor sommige regisseurs is regievoering bovendien geheel nieuw, waardoor zij naast het behandelen van complexe materie ook de sociale kaart/ samenwerkingspartners nog moeten leren kennen. De bewustwording en het handelingsperspectief van de regisseur dient dan ook steeds vergroot te worden. De regisseurs worden in dat kader zoveel mogelijk ondersteund vanuit de eigen organisatie en daarnaast specifiek door het programmteam Radicalisering. De ITAT-R leden geven aan niet altijd de ondersteuning te kunnen bieden aan hun eigen regisseur vanwege de complexe materie. Om die reden worden ook verdiepingssessies georganiseerd om de regiepartners te ondersteunen.

Voorstel:

Vakontwikkeling zorgt ervoor dat de regisseurs hun rollen adequaat kunnen vervullen, maar het blijft uiteraard noodzakelijk om het geleerde daadwerkelijk in de praktijk te brengen. Indien dat niet regelmatig gebeurt, bestaat de kans dat de aangeleerde kennis en vaardigheden op den duur verloren gaan of in ieder geval niet voldoende beklijven. Een regisseur dient dan ook voldoende subjecten onder zijn hoede te hebben om het voorgaande adequaat in de praktijk te brengen. Met name nu geregisseerd moet worden op cases waarin het voor de regisseurs relatief nieuwe en complexe thema radicalisering aan de orde is. Naast regisseren dient er immers veel (nieuwe) kennis te worden opgedaan over een onderwerp dat continu in beweging is en verschillende facetten bevat. Duiding van signalen is daarbij in het bijzonder lastig, nu radicaliseringsprocessen niet-lineair, maar dynamisch zijn. Bij voorkeur heeft een regisseur dan ook verschillende type cases in behandeling; een uitreizende moeder vereist nu eenmaal een andere aanpak dan een mannelijke en verharde ronselaar. Uit dit voorbeeld blijkt al dat casussen enorm kunnen verschillen als het gaat om de duiding, de aard van de problematiek en de sociale omgeving. Bij het voeren van regie van uiteenlopende subjecten zal de regisseur dan ook veel meer in staat worden gesteld om te oefenen met diverse radicaliseringsfasen en verschillende soorten interventies. Op den duur ontstaat dan meer feeling bij het behandelen van nieuwe cases en het teweegbrengen van gedragsverandering. Dit blijkt ook uit de ervaringen die zijn opgedaan binnen de Top600 aanpak; op kwalitatieve wijze regie voeren vereist het in behandeling hebben van meerdere subjecten.

Het aantal subjecten in de aanpak is momenteel onvoldoende groot om de regisseurs hierin optimaal te bedienen. Ook wordt geconstateerd dat ondersteuning van 26 regisseurs door het programmteam en de regiepartners relatief gezien veel tijd kost en veel investeringen vraagt. Uiteraard is dit volstrekt logisch en ook nodig, omdat de nieuwe werkwijze onlangs is ingegaan en 2016 een leerjaar betreft. Om de tijd en investering echter efficiënter in te zetten, wordt voorgesteld om een kleinere pool van regisseurs aan te houden. Op deze wijze kan meer tijd worden geïnvesteerd in de regisseurs door het organiseren van gesprekken, intervisiebijeenkomsten en 1 op 1 coachingsgesprekken. Alles overziende, stelt het programmteam Radicalisering voor een kwaliteitsslag te slaan zodat op kwalitatief niveau regie kan worden gevoerd. Het voorstel is om de pool van regisseurs te verkleinen van 26 naar 20. Dit betekent dat bij 6 regisseurs geen casus zal worden belegd.

5.1.2.e

Binnen de vaste groep van 19 regisseurs zal ook voor achtervang gezorgd moeten worden. Het is voorstelbaar dat het aantal casussen in de nabije toekomst ineens aanzienlijk kan groeien, bijvoorbeeld wanneer uitreizigers massaal terugkeren. In dat geval zal het aantal regisseurs opnieuw moeten worden bezien. Voorgesteld wordt om voor de zomer van 2017 in het Directeurenoverleg opnieuw te bespreken wat de stand van zaken is. Het voorstel om de pool van regisseurs te verkleinen, laat zich vertalen in het volgende concrete overzicht:

Regiepartner	Aantal casusregisseurs
OOV	Van 4 naar 3 fte
OJZ	0,5 fte
Stadsdelen	Van 3 naar 1,5 fte
WPI (duo: 2 = 1)	0,5 fte
Openbaar Ministerie	1 fte
GGZ (duo: 2 = 1)	0,5 fte
Reclassering (duo: 2=1)	0,5 fte
Politie	2 fte
Streetcornerwork	Van 1 naar 0,5 fte
RvdK	0,5 fte
JBRA	0,5 fte
WSG	0,5 fte

Totaal aantal regisseurs na verkleinen pool: 20. Dit komt neer op 10 fte.

Vakontwikkeling regisseurs:

Om de regisseurs voldoende handvatten en inzichten te bieden bij het behandelen en regisseren van de cases, heeft iedere regisseur bij aanvang de opleiding voor casusregisseurs Radicalisering gevolgd.. Het programma bevatte zowel theoretische onderdelen gericht op het opdoen van kennis op het gebied van radicalisering en extremisme als ook onderdelen gericht op het aanleren van vaardigheden zoals regievoering. Een en ander werd ook aan de hand van rollenspellen behandeld. In het eerste deel van de training zijn de volgende thema's aan bod gekomen:

- De Amsterdamse aanpak Radicalisering;
- Het fenomeen Radicalisering;
- Duiding en wijze van regisseren;
- Regisseren zonder macht en omgang met geradicaliseerde personen en hun omgeving.

Momenteel hebben alle 26 regisseurs de training afgerond. Uit de evaluatie en in het ITAT R is gebleken dat de regisseurs behoefte hebben aan een verdieping van de vakontwikkeling en ondersteuning bij het vervullen van hun rol. De regisseurs hebben aangegeven behoefte te hebben aan begeleiding in het algemeen en het zich eigen maken van het beoordelingskader in het bijzonder. Tevens blijkt dat zij behoefte hebben aan ondersteuning op het gebied van het duiden van signalen, uitwerken van scenario's en regievoering. Om in deze behoefte te voorzien, is een vervolg van de vakontwikkeling opgezet. Ten aanzien van de modules met betrekking tot regievoering, geldt dat deze zijn overgenomen van de Top600 aanpak. Het programma zal in december 2016 aanvangen en bestaat uit collectieve bijeenkomsten, werkateliers, casuïstiekbesprekingen en open middagen AcVZ. De collectieve bijeenkomsten zijn bedoeld om regisseurs te inspireren en kennis uit te wisselen. In de werkateliers wordt de kennis in de praktijk gebracht door handelingsstrategieën uit te denken. In de casuïstiekbesprekingen zal ruimte zijn om met elkaar te sparren, visies uit te wisselen en ervaringen te delen. De casuïstiekbesprekingen zijn van groot belang en worden door een groot deel van de regisseurs en regiepartners als essentieel beschouwd.

In de training zullen de volgende thema's behandeld worden:

- Profielen en wat maakt de boodschap van radicale groepen aantrekkelijk;
- Sturen zonder macht;
- Scenario denken;
- Complotdenkers en lone wolves;
- Succes- en risicofactoren van deradicaliserings- en reïntegratietrajecten van extremisten;
- Motiveren van en wegnemen weerstand bij subjecten en hun sociale omgeving.

Naast de trainingen worden op structurele basis spreekuren georganiseerd om tegemoet te komen aan de wens om meer kennis en ervaring uit te wisselen. Het doel van de spreekurbijeenkomsten is om van elkaar te leren en nieuwe inzichten op het gebied van regievoering op te doen. Daarnaast wordt ook aangesloten bij de inhoudelijke themabijeenkomsten die voor de Top600 en Top400 regisseurs worden georganiseerd. In 2016 hebben de regisseurs Radicalisering de mogelijkheid zich aan te sluiten bij de volgende bijeenkomsten die in het kader van vakontwikkeling op het AcVZ plaatsvinden:

- Strafproces en rechtspraak;
- Omgaan met privacy binnen de aanpak;
- Problematiek en stoornissen;
- PI Lelystad (gevangeniswezen);
- Politie interventies;
- Slachtofferschap;
- Jeugd- en adolescentenstrafrecht;
- Verschillende aanpakken en programma's.

ITAT-R:

Zoals hierboven vermeld, worden voor de leden van het ITAT-R worden verdiepingssessies georganiseerd om radicaliseringsthema's te bespreken. De eerste sessie vond plaats op 7 september 2016 en in 2017 zullen er 3 sessies plaatsvinden.

Planning:

- Programma Vakontwikkeling regisseurs Radicalisering: december 2016 – november 2017
- Themabijeenkomsten AcVZ: op structurele basis vanaf september 2016
- Verdiepingssessies ITAT-R: ieder kwartaal vanaf februari 2017
- Verkleinen pool regisseurs Radicalisering: met ingang van 2 januari 2017

Gevraagde beslissing:

- 1) Instemmen met het verkleinen van de pool van regisseurs van 26 naar 20;
- 2) Instemmen met de wijze waarop de kwaliteitsslag en de vakontwikkeling wordt vormgegeven.

Bijlagen:

- Overzicht AcVZ themabijeenkomsten
- Programma Vakontwikkeling regisseurs Radicalisering